

Spöke å magasinet å Skarhult.

Sau di ente spöge po magasined? (frågade Lindborg; Frans Olsson svarar:) Visst jore di ded. Där komm nån vidklädd. De va strajs ette Auge Nelsen hade kvält se. Hann la en rännesnarja ämm halsen. - Där va nån sårts kammare. Di lau i en säng, Sannqvist å August. Di sau en vidklädd pärson; så trodde di de va Auge Nelsen. Sin så flytte di äpp i stallkåmmaren. Så lau di fint. Di lau jävra i-en fint; di hade tvau lagen. De va Jakobéus^{//} såmm hållt dämm. Harrskéb di kann jagu bestau tvau lagen.

Spöke
å
magasinet.

// H. L. Jacobsens, av dansk börd; mångaårig ärendator av Skarhults gård.

Spökeri i kostallen å Skarhult.

De va här i kostallen, där har Lind sitt spöge, hann såmm nu Spökeri
e dö. Hann tytte där va tänt i kostallen, men när hann komm did i kostallen.
så va där slyckt. Hann sto himma å sau där va tänt åppe. Hann
trodde där va nån kreg såmm hade sleded se lösa, å hann tytte
hann skolle gau did å titta.

Där va en fauraschäf såmm hidde Ola Hägg, denn hann hade sitt
så möed.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESBOK

Spökeri å Svenstorp (Torna h:d).

En gång po Svenstorp - där e rektia ludor, såmm di har brygg- Spökeri
hus i - å där lau vi, Andorsen å ja. Å där hörde vi en gång di å Svenstorp.
dro me en jarnlänk inge i rommed. Å di sa de va en jeneralska,
såmm jick ijenn. Ja min liv å sjorr, hörde vi ded.

Di sior di såmm e födda en sönda ellor en torsta, di ser å Söndags-
hör såddent. Ja e född palmsönda. & torsdagsbarn.

Luda, uthus.

Spökhistorier från Fogdarpegården. (Bosjöklosters s:n).

Men då e de möed varre å se spöge. De va po Fodarpegauren. Spökeri.

Denn gången ble ja minsju rädd. Ja va där ensammen å arbéta. Så va de lördakväll, så jick ja te August Mårtensen i Fodarp - vi hade spelad ihoba. Så satt ja där te kläckan hal tål. Så räjna de så farlit, så sa Märten Hansen, hanses far: Du kann ligga här i natt. Men ja tytte de va ente varre än ja konne gau.

Men när ja komm där nör po Fodarpegauren å skolle vria ing imod gauren, så mödor ja itt fruentimor, såmm va svartklädd å hade ente nåd hoed. Å honn komm tre gånger imod me. Å ja la te Huvudlös. å svarja. Så va där en honga-jäksing såmm skällde. Så sa ja:

Tior du ente, hongafan! Så va där en skogga, å ja sa: Ska I skräm-
ma mäj? Så hörde ja en röst: De va besynnorlit de, kann ja ente hittad-d.

Så jick ja ing i rommed å tände lampan, men där va ente en kotte. Så ble där en skogga, å ja fick en levétt, så ja fallt, å

ja tytte ja fallt i dun. Å ja tore ente ha lampen slyckt po hela Spökeri,
natten.

Å där va en husällorska såmm va såkallad relischös, å honn sa:
Frans Olsen har nåck sömnad ifrå lampen. - Nå de har ja ente, å ja
har sitt itt svartklädd fruentimor, såmm ente hade nåd hoed. - Ja,
de ska Frans Olsen ente bry se åmm, får ja har sitt eå ässe.

Sin slo ja sålmagare-naula i dörrtröskelen, får di sior de ska
jälpa me staul, så ska där inged ont ha majt mä en. Å di sedor där
inú, åmm ente dårkärmana e åpprödna.

Så va de en gång vi skolle ligga po itt romm po vinnen. Å där
va en husällorska, såmm hade hängt se. Å var natt kläckan tål så
komm där nån å dro dynorna au väss.

Men de angäene de fruentimmored ve Fedarp, de e säkort.

Å så ryktaren, hann tala åmm ad precis ve tål-tiden så tändes
där åpp itt jus i kostallen, å koorna di tjöt. Å hann titta ette,
men när hann komm, så va där slyckt. De va jo varkelit såmm ja sior.

Spökeri å Värtingegården (Stehag s:n, Onsjö h:d).

Äppe po Värtingegauren där sior di e spöge. Ja hörde di dro Spökeri.
me en säckatjarra äppe po låfted. Ja tytte de rektet rongå i hela
låfted. De hördes så rälit såmm jävringen. Sin sömna ja ifrau
hela klabbed. Ja vände me ingfår å höllde dynan över hoeded, så
fick de spöga här möed såmm helst. Sin va där en molkesa, såmm
hidde Anna, såmm frågte me, åmm ja ente hade hört spöge. De va i
fjor ella i fårefjor. - Där va en väktare, såmm tytte där va spöge
i hanses drängkåmmare. Å hann tytte där va en rög au gåled sto åpp,
å sin ble där itt vidklädd fruentimor.

Po tal åmm knackning, de har ja jävra i-me hört po Värtingegauren
åsse. Å ja hade stängt yttordåren så härvetes väl. Å når ja hade
ligged itt lided tag, så knacka de po dåren ing te rommed där ja lau.
De va jävra i-en itt par nättor, de där jävra dauned.

Å de va såen där po Värtingegauren (å di e komna ifrau Hallann).
Hann ble så döane sjug, så di sögte doktor. Hann ble fårtröllad.

Sten
Frosta
Skarhult
1929

7
ann 2278

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

7
Cynd. J. Ingemar
Jon. H. Persson
Född 1868 i Skarhult 11

Gastabloss.

Ja hade vad h anne i H arva   spelad i j essj varegauren.   n r Gastabloss
ja jick himm,s  slo d r  pp itt gastabl s ve Henrikes hus.   de
sprant   de fl ,  de komm f r me   satte se tebaga.   ja arra's
m  ed   ville kappas m  ed, Men s  tytte ja de va n r me,men s 
va de lant udad po v ngen. De va po denn tiden min kvinga levde,
men ja vaugte ente tala  mm ed,f r d  trodde ja,ja skolle ble
sjug au -ed.

Arras,retas,g ckas.

Isman Gross

2278

8

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

8

Om Isman Gross, en torpare som sades vara varulv.

Ja kommor ihu hused, menn ja kommor ente ihu hanom. Hused Isman Gross,
lau mitt får Västra Honnsäng, tätt imenn väjen. (Hused sau en varulv.
sammordant ud såmm de där Lars Nelsen bodde).

Menn di snacka åmm ad hann va varúl. Menn ja ved hann
bodde i de hused. Ja mings såmm paug, di sa i ryckavis komm
de po hann. Så sprant hann i vagns-jul-spår. Hann ble så
fårvánnlad.

Den som kallades Isman Gross hette i verkligheten Mårten
Jönsson. Han dog på 1860-talet. Se vidare J.P. Lindborgs be-
rättelser.

Skän
Gosta
Skarhult
11929-

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2278

9

Mynd. av T. Ingelstam
Ber. av Thors Olsson
Född 1848 i Skarhult m. 11.

9

Maran.

Maran.

De e kånstit, liasåmm den här di kallar får maran. Denn
har ja vad får, ja min liv å hedor å ära. Ja tjente ude i Gryby,
ja va vaktepaug. Å ja å min bror vi lau i drängkåmmaren; å där
komm nåd å to po me, de klämde precis såmm där lau en stor kar
po en. De va precis såmm di satte itt pressejarn po brösted.
Sin rätt va de va så jick de så lätt å andas. Precis samma natt
så for honn po min bror Kal. Honn flytte se po bror Kal.

Men ja ha hört talas åmm, ad där va en kar, såmm va jift mä Åktenskap
med maran.
en såmm va mara. De va en sådden jäkra grannor tös. Å di hade
levt ihoba i många Harrans aur.. Å där va en glogg i väggen, å
där va en plogg i. Å hann fondera po å ta ud ploggen. Å rätt va
de va, så fårsvant honn.

LUNDA UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Maran. (forts.)

När di ligger po frammade plassor - å när di ligger himma mä - Maran.
så ska di ställa skona me klackana ingfår, så ska där inga spöge
ha majt mä en. Å de jör ja inú.

Ja har åsse hört, ad maran gaur po hästana å flättar manen po Maran
dåmm. Å här e en au hästan⁴, såmm bler flättad inú därfrämme. Såmma går på
sior, ad de e maran såmm ha vad där. hästar.

Därfrämme, nämligen å Skarhults gård. Ett vänligt uttryck.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Vilsegående.

Jo minschäksen har ja gåd vilse, å de mitt po jusa dan. Ja komm här åppe ve Klemmestorp, de va ve åtta-tiden, å jävra i-me ble ja vilse. Ja konne ente hitta au vängen. Ja komm ud po själva lannsväjen sin. Ja komm ragt ud där Pär urmågare bor.

Vilse-
gående.

Så en ån gång ja skolle gau te Strö å spela en lörda kväll. Å ja jick ragt övor Högavängen, å där jick ja jävra i-den i rondéll en hel timme, där jick ja samm en tosing. Ja va kommen ånna framm te Hans-Assorsa-gauren, å te sist komm ja framm här ve kostalls-gövelen.¹⁾

Där va bjudning, där va prästadrängen å Johanna, så va ja där å spela, så dansa di po loen te Ola-Néls. Jösses, di hade väntad po me så jävra länge, men ja sa, ja hade gåd vilse.

De jålpor å tänna ill po en cigarr. De har ja, jävra i-en, Medel
att hitta rätt.
jort titt.

1) Frans Olsson hade alltså varit ånda framme i Strö men kom tillbaka till Skarhult.

En kringvandrande speleman.

Här va en spelemann såmm hidde Delin. Hann bodde i Mölle-
hused. Hann jick omkring å spela får korn. Hann fydde se min
liv å sjorr po ded. Di ga hann möen sä. Sin sålde hann -ed.
Hann bar fiolen i grävlinga-sking. Hann satte fiolhalsen
neast, så va där te å binga får i den ene ännen. Så hade hann
påsen po ryggen. Så to hann korned i denn. Så hade hann en
sking-hua te å slau sådära nör. Så bant hann denn ämm hagan.
Så hade hann en päls au fåur-sking. Så jick hann hos bönnorna,
så hos én bone å så hos en án å samla ihoba. Sin sålde hann
-ed å fick pänga. Ella bytte hann te se brö. Hann har såded
i ditta rommed många gånga. Hann spela Strö-valsén. Å hann
spela flere polkéttor. Ja har flere stýcken, såmm hann spela,
jävra í -en. Notor hade hann jävra í -en, jo får jäklana.

Kring-
vandrande
speleman.

Möllehused: ett numera försvunnet hus å Skarhults ägor,
nordost om gården.

Källrarna å Skarhults slott.

Di har jo sajt här e en höna ligger po en tjista. Å di på- Källrarna
staur ässe, ad där e en ondorjordisk gång te tjärkan. Där e en å Skarhult.
del tjällra, såmm staur fulla me vann, så di kann ente komma did.
Tjistan ligger å flydor i vann. E där nån såmm gaur ing där, så
brännor hela gauren.

Men ja tror lia väll i forna tidor, så har de vad galed.

(Johan Lindborg, som var när⁴vrände, tillade: Fålk di har ente
vad rätt navlada.)

Trollakistan i Klinta.

Där e en sådden ätthög ve Klinta prästagaur. Där har di Trollakistan
sitt många gånga itt jus har bränt po kvällen. Di tala ämm ed,
i Klinta.
när ja va där å arbéta.

Den omtalade platsen är ingen ätthög utan en stenålders-
grav, benämnd Trollakistan. Anm. av upptecknaren.

LINDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Icke skära naglar.

Di sa: "Du ska allri skära naglorna au i da, de e sönda."

Naglar.
(få ej skäras
på söndagen).

Skarhultsvisan. (Fragment). Diktad på 1870-talet.

En visa vill jag sjunga, som är alldeles ny, Skarhultsvisan.

den handlar om de kaffekäringor, som bor i Skarhults by.

Den första bor i möllan, den andra bor därtill
("de va mor")

Den tredje heter Loxia - - - - -
(Loxia, de va min fastor)

Prinsessan hon bjuder kaffekäringorna till sej

- - - - -

"Sin kommor ja ente i hu längor - nä min själ".

LUND UNIVERSITY
FOLKMINNESARKIV

Text till en gammal körepolska (tjörepålscha).

Körepolska.

Hade ja pänga får mina byxor,

så skull ja sypa dämm åpp i kväll,

å svärta ändan å dansa naken

å vara lia gla igen.

Möllarevalsens.

Möllarevalsens.

Kan du dansa möllarevalsens, ett, två, tre.

Möllarevalsens ett, två, tre,

Möllarevalsens ett, två, tre,

Ett, två, tre.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Text till en gammal polka.

Tänk nu om Smithen dör

Polka.

å brännevinet det tar slut,

då får vi dricka drank,

som vi gjort förut.

Pål Jynsen kom, Pål Jynsen kom

å då blev flaskan tom

- - - - -

(Den omtalade "Smithen" var den s.k. brännevinskungen
L.O. Smith, f. 1836, d. 1913).

20

2278

20

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Ringländare.

"Ringländare."

Ett, två, tre å fyra fem,
nu e min fästeman kommen igen,
ha ha ha, de va bra,
nu ska vi dansa te ljusan da.

21

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Supning.

Di konne fau itt stob brännevin får femti öre. De va Supning.
po Horva jässjivaregaur. Di konne jagu seda å dricka tåddia
får tjugefemm öre - ja har jävra i -en säl vad mä, sin ja
komm ud i ongdoms-lived. Vi hade varmt vann, så la vi säckor i.

En jul i Det långa huset. (Ett stathus å Kristinebergs ägor i Borrlunda socken).

Min måffår bodde i De långa hused po Krestinebarj. Å vi va Julafton.
bjudna did en julåftan. Å di hade tvau fina brökågor övan po
hinån po bored. Å där lau halm po gåled. Å di lau där po gåled Julhalm.
hela natten. Å där lau di alli hoba. Å vi ble där åmm natten.
Di lau i bara halmen å hade klärna po se. Å så po marnen, så fick
alla karana en beskor. Måffår jick åpp å slo åpp en beskor te Juldags-
karana. Di sad i båsed å drack. Så sjong di salmor å läste. Di morgonen.
sjong "Var hälsad sköna morgonstund".

Di va rätt gamla, måffårs så kallad.

Frimåndag under julen.

Fri-månda de hade di treje-da jul. Då va de tjenarnas Frimåndag
frimånda. Då har ja vad po Läjesta å spelad. Di fick låv under julen.
å bjuda andra did åsse. Då dansa di po magasinad övor
stallen. Ja kommor så grant ihu Jyns Månsen ble full. Hann
va bror te Annors Månsen. Där va sarvérad samm po julåftan.
Di fick rekti jillesmad såkallad: Gröd å ludfisk å snapsa
å tåddi.

Lejestad, en större arrendegård i Skarhults socken. En
av de förra innehavarna var den ovan omtalade Anders Månsson
(1838-1902).

UNIVERSITETS
FOLKMINNESBANKIV

En hägring.

Här har vad krij här, när danskana å svenskana di slos.

När di groba te Annors Måns po Läjesta, så hitte di bajonettor.

Krigshär
visar sig
i en
hägring.

Di sau en hägring po Sirkelaschönen å po Kalabeded. Där
va krigare, såmm glimma. Di skyltra jevär. Höstafålked sau -ed
en ettemidda. Fålked di jick ude å hösta. Ack, där va många.
Solen skente, de va så varmt denn dan. Ja va en sex aur. Där
va en hel krigshär. Di re imod enån. Di sau hår sablana di
blänkte.

Groba, gräva grop (dike). Sirkelaschönen och Kalabeded, namn
på vångar å Skarhults gård, sydost om gården.

Frans Olsson,

Skarhult.

Sadelmakaren Frans Olsson är född i Skarhult 1868 och bor ännu i samma gamla hus där han föddes. Fadern var taktäckaren Ola Hansson. I yngre år tjänade Frans Olsson som vaktepåg men kom så i sadelmakarelära i Hurva. I ungdomen lärde han fiolspel för en av traktens gamla spelemän, Jönsson i Holmby. Frans Olsson har själv varit en mycket anlitad speleman på danstillställningar i Skarhult och där omkring, och i 21 år spelade han tillsammans med 4 andra (bland dem skomakare Lindborg) å dansbanan i Skarhult park, som blev nedlagd 1923. Men en nyare tids smakriktning i fråga om dansmusiken har medfört att han numera inte är så mycket anlitad som förr. Frans Olsson är en god kännare av gammal folkmusik, och flera gånger har jag haft nöjet att höra hans spel, då han medförande fiolen om kvällarna kom in till skomakare Lindborg. I Frans Olsson repertoar finnas flera gam-

maldags danser, såsom kadriller, valser, mazurkor och polketter.

Det hade varit önskvärt om dessa blivit upptecknade, men själv hade jag inte resurser därtill, och det blev alltså endast texterna till några dansmelodier, som upptecknades.

Frans Olsson har deltagit i spelmanstävlingen vid jubileums-lantbruksmötet i Malmö 1914, har spelat å Skansen i Stockholm och å en större hemslöjdsutställning i Dalby 1920.

Uppteckningarna efter Frans Olsson utgöras för övrigt av berättelser om övernaturliga väsen och spökhistorier, till vilka han själv sätter tro. Åtskilliga av dessa spökerier har han upplevat när han varit borta på sadelmakarearbete.

Register.

- 1 A. Spökhistorier:
 2 från Skarhult, Frosta hd
 3 " Svenstorp, Torna hd
 4 " Fogdarpegården, Frosta hd.
 6 " Värtingegården, Onsjö hd.
- 7 Gastabloss,
 8 Isman Gross, en varulv.
 9 Maran.
 11 Vilsegående.
- 12 C. En kringvandrande speleman.
- 13 E. Källrarna å Skarhults slott.
 14 Trollakistan i Klinta.
 15 Ickelskära naglar på en söndag.
- 16 I. Skarhultsvisan (Fragment.)
 17 Texter till dansmelodier.
- 21 K. Supning å Hurva gästgivaregård.
- 22 N. Julafton och juldagen.
 23 Frimåndag under julen.
- 24 P. En hägring.